

Bilginin her çağda artması olgusundan hareketle, insanlığın da her çağda ilerlediği serüvenini alkarmak doğru mudur? - Hüseyin Nutku

Felsefenin temelleri varlığın anlamlandırma çabasına dayanmaktadır ki bu çaba da kıyas yapmayı gerektirir. Anlamanın anlaşılması için anlamsızlık kavramının da var olması mecburidir. Herakleitos'un da dediği gibi "Her şey zıddıyla vardır." ve bu da varlığa anlam katın yegâne kısıstır. Örneğin mutluluk mutsuzluk kavramının varlığının bitmesiyle anlam kazanmıştır aksi takdirde tek başına mutluluk kör bir algı olarak kalırdı. (Kant bunu "Anlamsız kavramlar boş, körsel kavramlar anlamsızdır" şeklinde ifade etmiştir.)

Epistemoloji ilk olarak varlığın bilgiye ulaşma istemidir. İlk çağ filozoflarında ki varlığın özünü yani aslına problemi ilk ve gerçek bilginin arayışından doğmuştur. Septiklerce; örneğin Protogoras'a göre gerçek bilgi "insanlar insanı değiştiremedikleri" dolaylı var olamasa da "insan her şeyin ölçüsü" olarak ifade edilmiştir. Gorgias gerçek bilginin var olmadığını, olsa da bitinmeyeceğini ve bitense de aktarılamayacağı için söylenmez ve Phryon da kesin bir yargıdan kaçınmanın gerektiğini savunmuştur yani gerçek bilginin varlığı ancak reddedilmiştir. Ancak dogmatizm gerçek bilginin var olduğunu sadece bu bilgiye ulaşmanın yollarının farklı olabileceğini peşler önüne sermiştir. Descartes akıyla (rasyonalizm), J. Locke & D. Hume empirizmle, Kant kritizmle, A. Comte maddeciğiyle veya Bergson & Gausse entelelizmiyle doğru bilgiye ulaşmaya çalışsa da bilginin varlığı kabul edilmiştir. Ki biz gerçek bilgiyi reddetmeyi bir yok sayıcı olarak görsük de kesinliği konusunda söyleyebileceğimiz şey, gerçek bilginin zaman içinde değişebilir - (Thomas Kuhn kullanmıştır) -
tır ki bu da bilimin paradigmatlarıyla açıklanabilir. En başta dünyanın düz kabul edilmesi ve ardından Galileo'nun bunun yerine 'Kritiksel' kat-
sı olarak güneş merkezli evren teorisini sunmasıyla engizisyon mahkeme-
lerinde yargılanmasına rağmen ^{var olan} bilginin değişebileceğini göstererek insanlara sorgulama cesareti vermiştir. Ki Sokrates de "Sorgulanmamız yaşam yaşamaya değer." do-

Bu sorgularna filozoflar "sıradanlaştırılmış insanlardan" ayıran en temel özelliğidir. Onların göçükçe merakı ve Galileo gibi Sokrates'te de görüldüğü gibi cesareti, kararlılıkları insanlara anlama ve bilme eyleminin sonucundan daha 'ağır' olarak hayatı anlamlandırma eylemler olduklarını İspatlar niteliktedir.

Felsefe de bilginin yok olmadığını, kesintileştirilemediğinden dolayı ^{yani öznelliğinden} bitimden ayrıldığına ancak kümülatif olması sebebiyle zaman geçtikçe her bilginin birbirini etkileyerek var ettiğini görürüz. Aynı zamanda felsefede bu yığılımlılık bilginin varlığını hep sürdürmesi demektir. Bilgiler sorgulama faaliyeti (felsefe) ile ortaya çıkar ve sorgularına da akli görünüş kelamı bir eylemdir. Burada akıl var olan bilgiyi algular ve dünyada uygulanabilirliği yahut gerçekliğini tartar. Ürneğin Kant bu konuda " Bilginin hem maddesi varlıktır, varlığını algulanması ile akulla olur." diyerek aklın önemini göstermiş ve bilginin kullanılabildiği ölçüde varlık olarak değerlidir. Yahut da Hegel "Akılsal olan gerçek, gerçek olan akılsaldır." sözleriyle gerçek bilgiye ulaşmada aklın yemini göstermiştir. Ki evrene baktığımızda da akli olan tek varlık insan değil midir? Öyleyse akil insanı değerlendirmesi yönüyle diğer varlıklardan ayırt etmelidir.

Epistemolojiye sadece varlık boyutundan yaklaşmak insanı tek boyuta sıkıştırmak demektir ki bu da anlamı daraltır. Yine de Marx'ın "İnsan doğadan uzaklaştıkça toplumsallaşır, toplumsallaştıkça da kendine yabancılaşır." sözü bir yere kadar doğrudur. Çünkü bilgi "insanın kendini bitmesini" gerektirir. Yani sadece madde boyutundan bakmak Marx'ın (ve Engels'in de) materyalist diyalektiğini tamamen doğru kabul etmemize engelir. ^(Ben kendini bitmezsen bu nice aksırmaştır) "Bilgi, tüm kendini bitmektir" sözü de bilginin özelliğini yansıtır. Yani bilgi özelleştikçe iyi, doğru, ve yararlıdır. Ki bu da her bilginin doğruluk veya yanlışlığına değinmesi de faydalı bilginin yanında aksi olan zararlı bilginin de bulunduğunu gözler önüne serer. Atama bulan insanın bilgisi bombasını da çeptiracak kadar yeteri olsa da öze itibarıyla bu bilginin onu ileri götürdüğü nasıl savunulabilir? Burada faydacılık da ^{John Dewey & William James} (pragmatizm) örnek verebilir, her ne kadar ten kurulanca da, bilginin faydası değil kullanımını önerirler. İnsandaki akıl burada yine "Uluk Nutku" da bir sözle açıklanabilir. "İnsan akli olayların sonuçlarını daha gerçekleştirmeden kavrayabildiği sürece değerlidir. Bu akıl da insana sorumluluk yüklemektedir." İnsan aklını kullanarak bilgiye yaklaşmalı yahut dönüp de dünyaya ne yaptığını bilmelidir! Fark etmek de aklın varlığına kanıttır.

İslam yayılmadan önce Arabistan'da birçok tarikat buldu Dehşetler; ^{ve hatta sonra da} pünümüde de İlerâ(!) olmalarından ötürü birçok insanın sekülerizme yanlısı aslında varlıkların telâhürü gösterir. İsmi neyse cisim değışer varlık özünü korur. Hegel'in diyalektik İdealizmindeki tez (tm), antitez (değış), sentez (msn) göüşü tını temelde kaymış ve "Güneşin altında yeni bir say yök." diyerek öü itibarıyla varlığını bu oluştta dandığını söylemiştir. ^(bir döngü İcazinde olduğunu) Marx ise materyalizmine Hegel'i bas aşağı çevirerek konu etmiş do- layısıyla var olmayı maddeyle baslatarak kabullünmüş, metafiziği ve sezgiyi yok saymıştır. Bu ki insanı tek boyuta indirge. Oysa Enis De- ko'nun da dediği gibi "Tanrı ya güneşe maddiyim gibi manyorum. Onu gördüğümü için değil birçok şeyi bana görüyor kaldığı için."

İşte küçük adam! Çar artık! Senin için seni İlerâ götürmedi. Sen yollar yaptın ama yaptığın yollar da geriye döğruydün. Teknolojide İler- ledin, en üstün bitgiere sahip olduğun ve olabileceğini atamı bulmak ^{hatta} paralayarak gösterdiysen de yetinmedin ve bombasını da yaptın. Uydurduktan sonra, Peneni hep önüne tuttun ama bitmezmiş ki ızık sadece ^{özünü} önünü görmeye gerek değildir. ızık tuttuğun yollar da kararı- lıkta kalan sen, varlığının da ızığa ihtiyacı olduğunu hiç nî düşün- medin. Bitmek seni neden cevaplandırdı, neden yabancılaştırdı? Oysa "bitmek egemen ^(Bacon) olma liti"? Neden sen kendi yaptığın labirentlerde kaybolmaya başladın? Varlığı anlamak uğruna varlığını hiçe say- dın. Sen ki ya celümüne meydan okuyacak bitgiye sahiptin, göklere çıkten, uçuşu gördün ama kendini göremedin. 3. boyuta fark edip de varlığını tek boyuta natul indirdin? Bitginin yetme değış bir noktaya pelen insan... Savaslar çıkardın, kaganmak için yaptığın savaslar den kaybederek aktın. Kaganmak için savasırken savasarak kaybetten. Ve hala kagandiğini sanıyorsun! Eskiden sahip olduğun her şey sana sahip oluyor. Sen ki parayı bite efendi olarak seciyor "paranın iyi bir usak olmasına rağmen kötü bir efendi olduğunuzu" fark e demiyorsun. Bitgini önemseğ keliyorsun insanlığı. Hani derlerdi: "Hazineyi sen korursun ama bitgi seni korur." Peki neden gün geçtikçe savunmasızlaşıyorsun? Onca sılakına rağmen...?

Oysa sen neler yapabileceğini tarih boyunca göstermedin mi? Yine yapabilirsin. Özüne dönmelisin, kendini fork etmelisin. Ürettiklerinin sana sahip olmasına dur demeli, seni özgürleştirdiğini sandığın teknolojinin bile seni nasıl köleleştirdiğini görmelisin.

"Akilini kullanma cesareti göster!" sözü sadece bir filozofa mı aitti? Dur ve düşün. Anlamolusun, kendine yönelmeli, kendini bulmalısın. Ancak böyle seviye görebilirsin. Nereden başladığını bitmeden bir yere varamayacağın gibi kendini kaybetmiş olduğun yerceği de bulduğun bilgileri deşifreleştirdi. Ve ben de, bir kısmın bile anlaması bu kadar zorken "Nisan anlamıyorsunuz?" diyemeyeceğim, diyemem.

Simdi fork etme vaktin geldi. Bu ki akli gerektirir ve bu akıl da sende ziyadesizle mevcuttur.

Herhalde dünyamız da insanın sahip olduğu bunca akla rağmen bu noktaya nasıl gelebildiğine şaşırıyordu.